

Společnost Fleda s.r.o. s místem podnikání a sídlem v ČR uzavřela smlouvu se společností Porto s.l.r. se sídlem a místem podnikání v Portugalsku. Předmětem smlouvy byla komplexní dodávka strojírenského zařízení (včetně projektu) pro závod Porta nacházející se v Portugalsku. Ve smlouvě byly následující, pro nás zajímavé doložky:

„Pro případ sporu se sjednává pravomoc/příslušnost českých soudů k jejich řešení“.

„Smlouva se řídí Obchodními podmínkami pro dodávky investičních celků vytvořenými mezinárodní inženýrskou organizací FIDIC“.

Fleda dodala zařízení. V průběhu zkušebního provozu se zjistily tak závažné vady v projektu i provedení, že Porto se rozhodlo odstoupit od smlouvy. Současně mělo zájem na náhradě škody.

Poznámka: za nadstandardní vypracování lze získat 1 bod navíc

1. Proved' úvahu o pravomoci/příslušnosti soudu k řešení sporu (2 body)

Prvý krok, který musíte vyřešit, je případný konflikt pramenů, který zde, u sporů majetkové povahy, nastává. Do úvahy přichází ZMPS, Brusel I a mezinárodní smlouvy především dvoustranné.

Vztah ZMPS – Brusel I – aplikační přednost za podmínky, že jsou splněny předpoklady dosahu Bruselu I na posuzovaný vztah. Je nutné řešit dosah věcný (viz článek 1 Brusel I), časový (o tom nemáte údaj, je tak nutné vycházet z aktuálního okamžiku) a personální. Ten je navíc u prorogace specifický (viz personální dosah u článku 23). Při této analýze dojdete k závěru, že vztah spadá do rozsahu Brusel I. Dále se ovšem musíte vypořádat i s dopadem dvoustranných smluv (pokud existují). Zde máte výslovné ustanovení v závěrečných ustanoveních Brusel I.

Dohodu lze charakterizovat jako dohodu prorogační v režimu článku 23. Analyzujete podmínky článku 23 a konstatujete, zda jsou naplněny zejména pokud jde o formu.

Poznámka: většina z Vás se zmožila pouze na holé konstatování článku 23. Vůbec neumíte analyzovat a již vůbec ne odůvodňovat. Za naprostou tragédií považuji to, když se někdo věnoval jen ZMPS nebo naopak usilovně psal o Bruselské úmluvě. Většinově mohu hodnotit zvládnutí otázky číslo 1 tak na úrovni výuky v bakalářských oborech na neprávnických fakultách.

Kde hledat: viz učebnice Rozehnalová, Týč – Evropský justiční prostor ve věcech civilních

Dále řeš bez ohledu na úvahu o pravomoci tak, jako by spor řešil český soud:

2. Soud využil při jednom z prvních kroků následující ustanovení: „Pro posouzení jednání, skutečností či právních otázek bude použito právního řádu, kterým se řídí posuzovaný právní vztah“. Jaký jev soud řešil. Jakou metodu využil. Jaké jiné metody jsou obecně k dispozici. (2 body)

Kvalifikace. Kvalifikace lex causae. Další metody: na úrovni pozitivního práva – lex fori, stupňovitá, smluvní, mimo rovinu pozitivního práva – funkční, ad hoc

Poznámka: většina zvládla. Aspoň něco. Vzhledem k tomu, že každý test toto opakuje a stejné zadání bylo v mých testech na seminářích (pro ty, co si nevšimli, viz studijní materiály v IS), to zase takové umění nebylo.

Kde hledat řešení: Kučera, Mezinárodní právo soukromé

3. Urči právní režim posuzovaného vztahu jak z pohledu ZMPS, tak z pohledu Římské úmluvy. (2 body)

Prvý krok, se kterým jste se měli vypořádat (jste právníci, není možné, abyste to, čemu nerozumíte, ignorovali) byla doložka o obchodních podmínkách. Zde jste měli provést úvahu,

že se nejednalo o volbu práva ani v režimu ZMPS, ani v režimu Řím I. Nicméně budou aplikovány v rámci mezí jinak rozhodného práva. Tím pádem jste se měli zabývat jednak:

- analýzou článku 10 ZMPS – jaká smlouva – jaký hraniční určovatel
- analýzou článku 4 Řím I – totéž

Poznámka: Většina z Vás zvládla se dostat na § 10 a článek 4. Současně většina naprosto ignorovala doložku. Cca polovina naprosto ignorovala Řím.

Literatura: viz výše Rozehnalová, Kučera

4. Při posuzování otázky týkající se věcných práv narazil soudce na ustanovení: „Má-li se podle ustanovení tohoto zákona použít právního řádu, jehož ustanovení odkazují zpět na právo české, lze takový odkaz přijmout, odpovídá-li to rozumnému a spravedlivému uspořádání vztahu, o který jde“. O jaké ustanovení se jedná? Kdy může dojít ke vzniku takovéto situace (podmínky vzniku). 2 body

Zde problémy nebyly. Nicméně téměř nikdo neodpověděl na otázku, kdy může dojít ke vzniku situace zpětného odkazu. Proto většina měla jen jeden bod. Římskou úmluvu zde nelze aplikovat – viz obsah dotazu: zpětný odkaz u věcných práv.

5. Posud', dle jakého právního řádu se bude posuzovat problém možnosti žádat náhradu škody za situace, kdy došlo k odstoupení od smlouvy. 1 bod

Zde se moc problém nevyskytoval. S výjimkou toho, že většina neuvedla nic o Římu I a hovořila jen o ZMPS. Samozřejmě jde s nejvyšší pravděpodobností o náhradu škody z porušení smlouvy. Aplikuje se § 11 s následující sérií určovatelů: volba práva nebo povaha věci (měl být rozbor co z toho může být), pokud se neuplatní, potom legis causae. Pokud jde o Řím, užije se ustanovení článku 10 c) – legis causae. Vzhledem ke znění článku 3 však je možná i nová volba práva.

Kdybyste se rozhodli, že jde o deliktní náhradu, uznala bych, kdybyste to odůvodnili a uvedli správně úvahu týkající se § 15. A současně uvedli, že Řím I je zde vyloučen vzhledem ke svému dosahu.

6. Fleda si sjednala bankovní záruku s rakouskou finanční institucí. Z pohledu českého kolizního práva posud' právní režim jednotlivých vztahů či účinků. 2 body

Snad jen deset studentů si povšimlo, že problém se týká vícera vztahů. Za prvé je dze vztah Fleda a rakouská instituce. Jde o smluvní vztah, kde se může uplatnit § 9 ZMPS a 10 ZMPS (úvaha o rozumném uspořádání a charakteristickém plnění) nebo článek 3 a 4 Řím I. Potom je zde vztah ručení mezi rakouskou institucí a Porto. Na ten dopadá § 11. Řím tuto otázku neupravuje.

C

1. Vysvětli, proč je základní zásadou v oblasti mezinárodního procesního práva zásada lex fori?

Odůvodňovat v oblasti procesního práva něco tím, že soud své právo zná a proto je to lepší, je docela na nic. Lepší je § 48 ZMPS. Nejlepší je úvaha, kterou máte v učebnici Kučery. Doporučuji si přečíst.

2. Vysvětli termíny „uznání“, „prohlášení vykonatelnosti“, „výkon“.

Krásně vysvětleno v učebnici Kučery, prohlášení vykonatelnosti potom v Rozehnalová, Týč.

3. Posuď tvrzení: „Přípustnost se řídí vždy právním řádem, kterým se řídí smlouva hlavní“.

Zde jsou zabudovány dvě myšlenky. Jednak se vypořádat s tím, že se jedná o dvě samostatná ujednání. Tím však nelze končit. Přípustnost má svůj právní režim dán v § 36 ZRŘ - je to vždy lex fori a ne jinak.

4. Posuď tvrzení: „Rozhodčí smlouva v režimu ZRŘ musí být vždy uzavřena písemně. Z tohoto pravidla neexistuje žádná výjimka“.

Triviální otázka. Píší o ní v učebnice asi na třech stranách. Odpověď je jednoduchá – viz § 3 odst. 2 ZMPS.

5. Posuď tvrzení: „V řízení před rozhodci (z pohledu ZRŘ) lze použít i lex mercatoria (transnacionálního práva mezinárodního obchodu).“

Rovněž je popsáno asi deset stran. Asi by bylo zajímavé začít koncepcemi rozhodčího řízení. Tam je základ. Potom lze vůbec něco vyvozovat. Odpovědi u této otázky byly katastrofální. Nikdo ji neměl v pořádku.

6. Posuď tvrzení: „Všechny důvody pro odepření uznání a výkonu v režimu Newyorské úmluvy je třeba zkoumat ex offio“.

Toto byla snad jediná otázka, kde jste neměli problémy.